

Nr 18.

Ankom till riksdagens kansli den 22 augusti 1940 kl. 12.30 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts förslag angående anslag till bidrag till anskaffande av gasgeneratorer för jordbrukstraktorer.

(1:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln (*Bilaga 7*; punkt 1, sid. 33—35 av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden den 1 augusti 1940) föreslagit riksdagen att till Bidrag till anskaffande av gasgeneratorer för jordbrukstraktorer å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 2,250,000 kronor.

Av statsrådsprotokollet inhämtas bland annat följande:

Den 12 juli 1940 uppdrog Kungl. Maj:t åt Svenska gengasaktiebolaget att snarast möjligt anskaffa intill 7,000 gasgeneratoraggregat för, bland annat, jordbrukstraktorer att av bolaget försäljas under iakttagande av de särskilda föreskrifter Kungl. Maj:t kunde komma att meddela.

Enligt tillgängliga uppgifter uppgår priset för en gasgenerator för jordbrukstraktor till 1,450 kronor jämte kostnaderna för tillbehör samt påmontering och erforderliga ändringsarbeten på traktorn.

För att påskynda inköpen av gasgeneratorer till traktorer har Kungl. Maj:t sedermera den 19 juli 1940 beslutit, att viss del av kostnaderna för tillverkning av intill 5,000 av ifrågavarande gasgeneratorer skall bestridas av statsmedel sålunda, att för de jordbrukare, som senast den 10 augusti 1940 beställa aggregat, priset nedsattes från 1,450 kronor till 1,000 kronor. Till bestridande av kostnaderna för ifrågavarande prisnedsättning anvisade Kungl. Maj:t ett belopp av högst 2,250,000 kronor från det å förskottsstaten för försvarsväsendet m. m. för budgetåret 1940/41 under elfte huvudtiteln uppförda förskottsanslaget till Allmänna utgifter för pris- och handelsreglerande åtgärder. Slutligen anbefalldes statskontoret att, på rekvisition i mån av behov, utanordna nyssnämnda belopp till Svenska gengasaktiebolaget, som äger använda medlen för därmed avsett ändamål, samt uppdrogs åt Svenska gengasaktiebolaget att i samråd med statens livsmedelskommission vidtaga erforderliga åtgärder för tillhandahållandet av gasgeneratorerna.

Kungl. Maj:ts förslag innebär nu, att medel skulle anvisas å tilläggsstat I för innevarande budgetår för täckande av ovannämnda belopp å 2,250,000 kronor.

Utskottet.

Enligt vad utskottet under hand inhämtat från Svenska gengasaktiebolaget har vid utgången av den ovan angivna tidsfristen den 10 augusti 1940 beställts omkring 2,600 aggregat till jordbrukstraktorer. Det av Kungl. Maj:t från förskottsstat för budgetåret 1940/41 anvisade beloppet, högst 2,250,000 kronor, har beräknats med utgångspunkt från en prisnedsättning med 450 kronor per aggregat för 5,000 gasgeneratorer. De för ifrågavarande ändamål till förfogande ställda medlen överstiga sålunda med över 1,000,000 kronor det vid nu föreliggande beställningssiffra erforderliga beloppet. Med hänsyn härtill kunde ifrågasättas en väsentlig minskning av det av Kungl. Maj:t å tilläggsstat I för innevarande budgetår här äskade anslaget. Utskottet anser sig likväl icke böra förorda en dylik åtgärd. Man torde nämligen kunna räkna med att ett ej obetydligt antal ägare av jordbrukstraktorer, vilka nu av olika skäl avhållit sig från beställning av gasgeneratorer, komma att önska dylika generatorer för vårbrukets behov. På grund av den vikt för landets livsmedelsförsörjning, som förevarande fråga har, anser utskottet att det bör stå Kungl. Maj:t fritt att inom det äskade anslagets ram jämväl framdeles, därest Kungl. Maj:t finner förhållandena giva anledning därtill, besluta om understöd åt traktorägare enligt grunder, som med hänsyn till då föreliggande priser å gasgeneratorer för jordbrukstraktorer och andra på frågan inverkande omständigheter kunna befinnas skäliga och lämpliga. Utskottet tillstyrker alltså Kungl. Maj:ts förslag om anvisande å tilläggsstat I för budgetåret 1940/41 av ett reservationsanslag å 2,250,000 kronor till bidrag till anskaffande av gasgeneratorer för jordbrukstraktorer.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till anskaffande av gasgeneratorer för jordbrukstraktorer* å tilläggsstat I för budgetåret 1940/41 under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 2,250,000 kronor.

Stockholm den 22 augusti 1940.

På andra särskilda utskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtande nr 17.